

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Lest izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inzerate) se
plačuje od četrstopenjske
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primerom
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 274.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 30. novembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Lex Axmann — na Štajerskem.

Velikanski napredek Slovanov v Avstriji je postal za Nemce pravo strašilo. Vzgojeni v zavesti, da so oni ustanovitelji in združevalci Avstrije, so pričakovali, da jih bo vlada tudi povsod podpirala in jim dala v roke popolno nadvlado nad drugimi — slovenskimi narodi. To se je res zgodilo, tako nenaraven način vladanja ne more obstajati za vedno; Slovani, zlasti Čehi, so začeli vedno glasneje in vedno bolj energično zahtevati, kar jim gre. Obenem pa so združili svoje politično delo s smotrenim izobraževalnim in manjšinskim delom in lepega dne so Nemci spoznali, da jim ne gre leza nadvlado v deželah z nemško manjšino, ampak tudi za dežele, navidez popolnoma nemške, ki pa imajo večje ali manjše, bolj ali manj zavedne slovenske manjšine. Začutili so se ogrožene v svoji sredini na Dunaju in Sp. Avstrijskem.

Ker se z brahijalno silone da vse doseči, hočejo potem postav prepereči širjenje slovanstva; češčin v ljudskih šolah ne morejo prepovedati, ker to nasprotuje temeljnim državnim zakonom. Zato so po ovinku sklenili isto z zakonom, da se smejo ljudski učitelji vzgajati le na nemških učiteljskih v nemškem duhu. Narodu je treba vzeti zavedne narodne vzgojitelje, da postane mlačen in sesčasoma pomeni. Dosegli so to s sankcijo takozvane lex Kolisko-Axmann v deželah z velikansko nemško večino.

Afera s Čehi na Nižjem Avstrijskem pa je bila za Nemce jako poučna: pokazala jim je, da se s samim kričanjem in preziranjem drugih narodnosti teh ne uniči. Skleniti zakon in odkrito reči: to je proti vam — se tudi ne da tam, kjer ni oblast izključno v njih rokah. Tam se pa doseže isto tudi nati- hem, brez vsakega hrupa in ta način

boja je sovražniku še bolj nevaren, ker namena svojega nasprotnika niti ne opazi, ako ni dovolj pozoren.

Na Štajerskem vidijo Nemci tudi strahove v slovenskem priseljevanju v mesta in zlasti v Gradec; žal, da so ti strahovi navidezni, brez vsebine. In vendar se hočejo zavarovati za vse slučaje in so postavno vpeljali v Gradcu nemščino za uradni jezik, dasi se je dosedaj vedno rabila kot taka. Največji strah pa jih je seveda narodno zavedno mladine, ki prihaja iz narodnih šol. Tem pa se mora odvzeti zavedno učiteljstvo.

S tem namenom je izdal letos poleti prav na tistem štajerski deželni šolski svet na naše okrajne šolske svete odlok, da morajo v prvi vrsti nastavljalci letaken učiteljske moči, ki so absolvirale kako štajersko učiteljsko. Na prvi pogled ni na tem nič posebnega, a če ga bolje pogledaš, opaziš, da je to lex Axmann v neizpremenjeni izdaji. Onemogočiti se hoče nastavljanje vsakega učitelja (ali učiteljice), ki je, **dasi domačin — Štajerc**, študiral na učiteljski v Ljubljani ali Gorici, kjer se vsaj nekaj predmetov predava slovenski. Prisiliti se hoče s tem vse slovenske štajerske učiteljske, da študirajo na nemškem učiteljski v Mariboru, ki je popolnoma nemško in so je proglasili Nemci že za svojo posest, kar spričujejo zadnja profsorska nastavljenja; slov. učiteljski so izročeni v tem zavodu nacionalnim nemškim profesorjem na milost in nemilost, da jih poljubno šikanirajo. Predzadnje maturo je naredilo 18 Nemcev in le — 7 Slovencev! Izpraševalna komisija za preskušnjo usposobljenosti je tudi po večini nemška. Kaj čuda, da je vsak pojav narodnosti izključen in mnogo se jih nagiba nemško stran in postane po letih očiten ali skriven renegat, da

bi dobil prej kako boljšo službo. Saj je na zavodu celo več takih, ki ne vedo, ali so Nemci ali Slovenci in se navadno vpišejo za prve. Odtod toliko nemčurjev med učiteljstvom!

Dekleta pa naj študirajo na nemškem učiteljski šolskih sester ali pa na nemškem deželnem! Ali — ali! Če se ne maraš dati vzgojiti za Marijino devico, ki seveda ne sme biti narodna, se moraš udati najhujšemu fanatizmu profesorjev in koleginj na deželnem učiteljski. „Zlati čas zdaj štajerskim preparandkam pridi!“

Da ne velja izgovor: odlok je izdan samo zato, da nedomačini iz sosednjih dežel ne pridejo k nam in izpodrinejo domačih učnih moči, se je pokazalo začetkom tega šolskega leta, ko so v nekaterih okrajih nastavljali prošnje iz drugih okrajev, celo brez izpita v slovensčini, domačine pa odklanjali z izrecnim utemeljevanjem, češ da so maturirali na utrakvističnem učiteljski. Ali naj ti ostanejo brez službe, če jih doma ne namestijo, ker povsod drugod se tudi branijo nedomačinov? Ali toraj najčakamo, da nam država oz. dežela posloveni mariborska učiteljska ali pa ustanovi nova? Tega še do sodnjega dne ne včakamo! Ali naj pustimo, da se da na ta način nemškim absolventkam dež. učiteljska v Mariboru lepega kruha, — na škodo domačinkam, češ da ni dovolj kvalificiranih učnih moči?

Edino, kar se more v prvem trenutku storiti, je, da **vse učiteljstvo v vseh svojih društvih, da vsi krajni in okrajni šolski sveti, ki so v slovenskih rokah, odločno protestirajo proti temu zahrbtnemu napadu dež. šolskega sveta na slovenski značaj ljudskih šol in na zapostavljanje domačih učiteljskih moči ter z vso energijo zahtevajo, da se ta**

odlok takoj razveljavi. Naši poslanci pa tudi vedo, kaj jim je storiti!

Politična kronika.

O Glasovi k parlamentarnem položaju. V brnskem „Hlasu“ pravi češko-klerikalni drž. posl. Šilinger: Bienerthovo zagotovilo, da ni sovražen Čehom in Slovanom sploh, ne zadostuje. Sedanje vlado označuje odločno protislovenski sistem. Za rešitev parlamentarne krize pa ni imel Bienerth niti besedice. S tem se je sam obsodil k politični smrti. Glombinski se je izjavil za politiko proste roke, kar pomenja isto toliko kakor odpoved zveze z Nemci. Zategadelj nima sedanja vlada tudi nobenega nadaljnjega programa in zategadelj piše nemško časopisje, ki je spoznalo, da ni več vladne večine, da Slovanska jednota ne rabi nobene obstrukcije več. Bienerth in Nemci uvidevajo, da je konec današnjega sistema. Današnji položaj navzlic svojemu izboljšanju ni več vzdržljiv. — V Pardubicah je izvajal drž. posl. Udržal sledeče o polit. položaju: Ker merodajni avstr. krogi niso bili zmožni rešiti češkega vprašanja, je to zadobilo pomen daleč izven avstrijskih mej. Nemčija se je živahno zainteresirala za boj avstrijskih Nemcev proti Slovanom. — Češka državnozbor. delegacija vstraja pri svojem sklepu, da se ne pogaja več s sedanjo vlado. Potrebno pa je za to, da ostanemo enotni in skupni. Siliti pa moramo istočasno tudi na rešitev jugoslovanskega vprašanja in se ne smemo v boju za spremembo sistema zadovoljiti samo s preosnovo vlade. Čas je že, da se konča stara igra min. predsednika, da pokliče takrat, kadar jih rabi, Čehi v ministerstvo, a pozneje, ko se razmere spremenijo, jih moralno prisili k izstopu. Češka delegacija se je obvezala od-

LISTEK.

Orlov in njegova žena.

Ruski spisal Maksim Gorki.
Preložil Fedor Gradišnik.
(Dalje.)

IV.

Ko sta na večer tega nemirnega dne sedela Orlov in njegova žena pri čaju, je vprašala Matrona radovedno svojega moža.

„Kam si pa poprej še šel z dijakom?“

Grigorij jo je pogledal megleno in prelil čaj, ne da bi bil odgovoril, iz kozarca na podstavek.

Proti poldanu, ko so pospravili harmonikarjevo sobico, sta odšla oba, Grigorij in dijak. Šele proti tretji uri se je vrnil Griška, molčeč in zamišljen. Legel na posteljo in ležal tako do časa, ko je bilo treba piti čaj, zroč proti stropu, ne da bi bil izustil kake besedice. Zastonj se je trudila Matrona, da bi začela kak pogovor z njim. Niti to ga ni razburilo, da je bila tako

nadležna. Bilo je to čudno, nenavadno obnašanje, ki ji je dalo mnogo misliti.

Z instinktom žene, ki popolnoma živi v svojem možu, je zaslutila takoj, da je stopilo nekaj novega med njega in njo. Bilo ji je tesno pri srcu, in tem bolj je želela izvedeti, kaj se je pravzaprav zgodilo.

„Morda ti ni popolnoma dobro Griška?“ je pričela stotič.

Grigorij je posrebal zadnji požirek čaja iz podstavka, si obrisal brke, izročil nato svoji ženi kozarec in rekel potem z nagubančenim čelom:

„Bil sem z dijakom v baraki...“

„Kaj v kolerabaraki?“ je zavpila Matrona prestrašena in nato boječe pristavila: „Ali jih je mnogo tam?“

„Triinpetdeset mož z našim vred.“

No — in!..“

„Približno dvanaest jih je na potu zboljšanja... ti že vstajajo. Čisto rumeni so in suhi...“

„Ali imajo pa tudi v resnici kolero? Ali so nazadnje potaknili druge, da bodo mogli govoriti, češ, ozdravili smo jih?..“

„Neumna gos!“ je zaupil Gregorij rezko ter jo strogo pogledal. „Kako ste pač neumni! Neizobrazba je neumnost, nič drugega. Človek bi se tukaj lahko zadušil v sami nevednosti.... nikdo ne razume tega!“

Prijel je krčevito kozarec čaja, ki mu ga je Matrona zopet natočila, in zopet molčal.

„Rada bi vedela, kje si pravzaprav dobil svojo izobrazbo!“ je rekla zboldljivo Matrona.

Orlov se za njene besede ni niti najmanjše zmenil. Molčal je kakor poprej in bilo je, kot da je popolnoma nedostopen. Samovar je že skoraj ugasnil in žvižgal s tankim glasom. Skozi okno je prihajal iz dvorišča smrad po oljnati barvi, karbolni kislini in gnjilobi. Ta zrak z večernim somrakom in enakomernim žvižganjem samovarja, je vztrajal v ozki kleti nalado, ki je ležala kakor skala na njenih prebivalcih. Dolgo sta sedela Orlova molče drug poleg drugega, grizla sladkor, srebala čaj in ropotala s posodo.

Matrona je vzdihovala, dočim je Grigorij bobnal s prsti po mizi.

„Snažno je tam — kaj tacega še nisem videl!“ je prekinil naenkrat Grigorij molčanje. „Vsi strežaji do zadnjega nosijo bele halje. Bolnike kopljejo, kolikorkrat je treba... in vina dobe, po šest in pol rubljev steklenica! In jed... od vonja samega se že nasisi... Ta postrežba, ta oskrba... nobena mati ne more ravnati s svojimi otroki prijazneje... Hm... da... če se tako pomisli... Živiš takole na svetu, in noben hudič se ne briga zate... da bi kedaj vprašal, kako se ti godi, kaj delaš, če ti je dobro ali hudo pri srcu... če imaš kaj jesti ali ne... Če se pa nagiblje k smrti, tedaj ne vedo, kaj bi počeli... zakopljejo se v največje stroške! Barake n. pr. in vino... šest in pol rubljev steklenica!... ali ljudje nimajo toliko prevdarka?! — Koliko denarja mora to stati... Naj bi bili to raje porabili v pomoč živim... vsako leto nekoliko...“

(Še pride.)

straniti Bienertov kabinet. Ona mora to storiti, ako še hoče stopiti pred svoje volilce. Češki poslanci bodo napodili Bienertov kabinet iz zbornice in ne bode se zgodilo obratno.

Drobne politične novice.

Shod čeških okrajnih zastopov, ki se je vršil minulo nedeljo v Pragi, se je izrekel proti Bienertovim jezikovnim predlogom in izjavil, da je za rešitev jezikovnega vprašanja na češkem kompetenten le češki deželni zbor.

Parlamentarna komisija Slovanske jednote se posvetuje danes popoldne o nadaljni taktiki. — Želja Nemcev, da bi se še jutri pričelo s 1. čitanjem proračuna, se ne bode spolnila, temveč se bodo ta teden obravnavali slovanski nujni predlogi naprej.

Boj za proračun na Angleškem. Nekatera znamenja kažejo, da se celo v konservativnih krogih nagiblje javno mnenje k liberalcem: londonska city, jedna glavnih konservativnih trdnjav, se je nepričakovano izjavila za liberalno vlado. — Konservativci se še boje, da bode imel odpor njihovih lordov proti proračunu slabe posledice za stranko.

Konec finske avtonomije. Oktjabristi in pravaši v ruski državni dumi bodo predlagali popolno združenje Finskega z Rusijo. Finski deželni zbor bi naj vnaprej sklepal le o lokalnih zadevah.

Mladočeška zmaga. Pri nadomestnih deželnozb. volitvah v Pragi (volilni okraj Hradštin, Vyšehrad, Holešovice, Bubna) je zmagal pri ožji volitvi mladočeh Kafka.

Izključenje Gorkega. — Ruska socijalnodemokratska stranka je izključila iz svoje srede pesnika Gorkega, ker je baje preveč naklonjen buržoazem.

Dnevna kronika.

d „Zora ustavne ere“ v Bosni. Bosanci, ki so se svoj čas navduševali za aneksijo, se bodo morda počasi še kesali. Hrvatska Narodna Zajednica je predložila vladi spremembo svojih pravil, na podlagi katerih bi društvo, ki je osnovano kot gospodarsko in kulturno, moglo tudi politično delovati. Sarajevska vlada pa je obvestila predsednika H. N. Z. dr. Mandića, da tozadevnih sprememb v pravilih ne more dovoliti, ker dozdaj še ni dovoljeno osnovati političnih društev in dolične zakonske določbe še le pozneje stopijo v veljavo. Kdaj neki? Dovolj dolgo že čakajo Bosanci na „ustavno svetlo“. Prav dobro pravi „Hrvatska Zajednica“, glasilo društva, da je to menda zahvala vlade zato, da je H. N. Z. ob času aneksije to javno branila in zagovarjala — in tako fakično politično nastopila; dalje da je organizirala kolektivno manifestacijo lojalnosti bos. herc. Hrvatov v trenutku, ko je bilo to za monarhijo velike važnosti — gotovo politično dejanje. Tako navaja list celo vrsto „političnih“ dejanj društva, ki jih pa vlada takrat ni zaobrnila, ker so ji bila — dobrodošla. Prav pravi list: licemerstvo!

d Agrarna centrala na Dunaju ima 4. dec. t. l. izvanredni občni zbor z dnevnim redom: Stališče proti zahtevi glede Ogrske glede sprejetja obligatornega plačevanja v zlatu, ki je zahteva Ogrska.

d Je li znal evangelist Lukež stenografirati? Oliver Mc Evan trdi v svojem zadnjem delu, da je moral znati tudi evangelist Lukež oni sistem stenografije, ki ga je bil iznašel v 50. letu pred Kristusovim rojstvom Ciceronov tajnik Tyro. Evan utemeljuje svojo trditev s tem, da je Lukež ves evangelij, pogovore in apostolsko zgodovino, ki se njemu pripisuje, tako obširno popisal.

d Literarno jedinstvo na Hrvatskem je zopet doseženo. Znano bo našim čitateljem, da se je pred leti vsled terorizma posameznikov v „Ma-

tici Hrvatski“ odcepilo veliko število hrvatskih pisateljev, ki so osnovali svoje „društvo hrv. književnikov“. Izdajati so začeli svoj list „Savremenik“, „Mat. Hrv.“ pa „Glas M. H.“. Sedaj je, v prvi vrsti vsled posredovanja predsednika M. H. dr. Kučere prišlo do sporazuma, in Mat. Hrv. opusti svoje posebno glasilo. To je gotovo le v interesu hrvatske književnosti!

d Pogreb žrtv železniške uprave. V sredo so v Sv. Hipolitu pokopali vseb devet nesrečnih Hrvatov, ki so našli pri delu na progi tako grozno smrt. Pogreb je bil veličasten. Udeležilo se ga je kakih 5000 oseb. Vsi železniški uslužbenci od Dunaja do Linca, ki so imeli čas, so se udeležili pogreba v uniformi. Bilo jih je morda do 2000. Pokopali so mrtvece v pet grobovih in jih obsuli z mnogobrojnimi vencii.

d Nove medalje za Bosno. 2. decembra se izdajo na spomin aneksije Bosne in Hercegovine nove medalje. Z njimi se bodo odlikovale čete in uradništvo, ki so pomagali pri aneksiji. O tem smo že prej poročali.

d Lep uspeh. Jurist na Dunaju, g. Jakob Uratnik, iz Št. Petra v Sav. dolini, je dosegel lep in časten uspeh s tem, da je dobil nagrado 2000 K za najboljši izdelek iz rudarskega prava. Izmed mnogih del je dobilo njegovo „Über die Geschichte und Organisation der Institution der Sicherheitsmänner“ prvo mesto in s tem tudi častno nagrado. G. Uratnik je dokazal, da tudi Slovenci mnogo zmoremo, če se nam da prilika do razvitka. S tem je izpodbil zlobne trditve raznih Malikov, da nismo zreli za visoko šolo. Marljivemu rojaku najiskreneje čestitke!

d Prvo zgodovinsko razstavo iz Trenkove dobe so otvorili v nedeljo v zagrebškem mestnem muzeju. Deželni arhiv hrvatski je razstavil različne originalne slike Trenkovih pandurjev in razne spomenike iz one dobe.

d Slovanski šolarji na Pruskem. Leta 1906 je bilo v kraljevini Pruski 6.554.737 šolske dece, od teh 5.654.342 nemške narodnosti in 900.495 drugih. Slovanske dece je bilo 13,56% in sicer Poljakov 864.175 ali 13,18%, Čehov 18.555 ali 0,28%, Lužiških Srbov 12.102 ali 0,18%. Število poljske dece je v desetih letih od 498.583 naraslo na 611.190 in ta deca govore samo poljsko.

d Najvišja alpska cesta. Doslej je bil Stilfser Joch, visok 2760 m najvišja vozna gorska cesta v Evropi; v kratkem pa izgubi to svojo prednost, kajti v savojskih Alpah gradijo preko Col d' Iserana, ki je 2770 m visok, vozno cesto, ki bo služila tudi voj. svrham. Ta cesta bo pa za 10 metrov višja nego Stilfser Joch. Omenjena nova cesta direktno zveže Ženovo in Nico. Stroški bodo znašali okoli 4 milijone frankov.

d Statistika dijaških samoumorov v Nemčiji. Število samoumorov gimnazijskih dijakov v Nemčiji je tako veliko, da dela pedagogičnim in drugim avtoritetam opravilene preglavice. — „Hamburger N.“ so objavile te dni statistiko dijaških samoumorov v zadnjih 30 letih, t. j. od l. 1875. do 1905. Posnemamo le sledeče: V letu 1875. in 76. sploh ni bilo nobenega dij. samoumora; ravnotako ne v letu 1878. Samo v letu 1877. sta bila dva slučaja in v letu 1879. en slučaj. Od tedaj raste število neprenehoma z malimi presledki. Od l. 1875. do 1905. nič manj, nego 15 slučajev. Tudi v letih 1906., 1907. in 1908. je število vedno naraščalo in v letu 1909. prav zelo. Do sedaj največje število je doseglo leto 1901. z 21 slučaji; 20 slučajev je bilo v letu 1897. in 1898.

d Učenci na umetniški akademiji v Krakovem so stavko ustavili.

d Adolf Hofrichter je zaprt pri dunajskem vojaškem sodišču. On je zelo miren in daši so že skoro zbrani vsi dokazi njegove krivde, še vendar trdovratno taji. Njegova žena in vsa rodovina je prepričana, da je nedolžen. Druga poročila pravijo, da se vede zelo topo in da je veriga indicij že sklenjena.

d Novo glavno mesto Avstralije bode postalo mesto Jass-Candberna. Novo-južno-waleska vlada, kjer leži mesto, je že sklenila, da bode mesto odstopila avstralski zvezi.

d Roman „Sanin“ pred sodiščem. V Budimpešti se je vršila dva dni potratna obravnava proti prevoditelju ruskega romana „Sanin“, ki ga je spisal

Arcibašev. Prevoditelj Andrej Szabo se je moral zagovarjati radi zločina bogokletstva, zločina proti pravosti in povzročenih škandalov. Bil je oproščen.

d Zaklad za državne invalide je izginil na Nemškem. Znano je, da je Nemčija 561 milijonov mark, ki jih jej je bila plačala Francija kot odškodnino naložila za pokojnino pokvečenim revežem iz nemško-francoske vojske. Sedaj je prišlo na dan, da s prihodnjim letom zaklada ne bo več, ker so ga izdali za druge namene. Jasno je, da bodo Nemci morali izplačati še 33 ostalih milijonov iz državne blagajne.

Danes zvečer predava v celjski Čitalnici g. dr. Bog. Vošnjak iz Gorice o „Pomenu francoskega medvladja (l. 1809 — 1813) za razvoj slovenske narodnosti.“ — Začetek ob 8. uri. Pričakovati je k zanimivemu predavanju mnogobrojne udeležbe.

Štajerske novice.

z Protestni shod zoper nameravani vinski davek v Ptuj. Klerikalci so sicer naše vinogradnike z glasovanjem za ogrsko pogodbo desetkrat huje udarili, nego bi nas oškodoval novi vinski davek, ki se nam naznanja. Vendar se moramo tudi proti takim nevarnostim v bran postaviti in je Narodna stranka v svesti si te svoje ljudske dolžnosti prva na javnem shodu v Št. Petru pod Sv. gorami, ko se je razpravljalo tudi železniško vprašanje, protestirala zoper novi vinski davek. Ravno tako so na minulo nedeljo sklicali ptujski Slovenci shod vseh vinskih interesentov v Ptuj, kateri se je sijajno završil. Politično „društvo „Pozor“ je povabilo sicer vse poslance ormoškoptijskega okraja na ta shod, toda dr. Korošec, Ozmeč in Meško so odklonili prihod na skupni gospodarski shod in so sklicali koj na to na ravno isti dan posebne shode. Videti je tukaj zopet naravnost smešno skrb klerikalnih politikov, nikjer ne vzbuditi suma, da hočejo stvarno in v zvezi z drugimi Slovenci javno delovati, ampak da hočejo vse na lastno pest storiti. Shod v Ptuj je vkljub temu bil zelo mnogobrojno obiskan in so se ga udeležili najodličnejši zastopniki iz ormoškega in ptujkega okraja: župani, občinski svetovalci in zlasti posestniki vinogradov in tudi gostilničarji. Govoril je državni poslanec dvorni svetnik dr. Ploj, ki je na podlagi števil dokazal krivico davka, kateri se namerava vinogradnikom naložiti. Povdarjal je posebno, da je komaj 1/5 vse zemlje, kjer so bili poprej vinogradi, nanovo nasajena, drugi svet pa, koder je trta vsled uši popolnoma uničena, ne nese našim kmetom ničesar. Izvajal je, da bi s tem novim vinskim davkom država pridobila le komaj 7 milijonov dohodkov, oškodovala bi pa z njim cele krajine, katere je doslej smatrala za potrebne, da jih podpira z brezobrestnimi posojili in tako dalje.

Povdarjal je, če se že novi davki morajo dobiti, da je primerna podlaga za iste višje obdačenje osebnih dohodkov in ne tako trdo obdačenje kmetijskih pridelkov. — Izvajanja dr. Ploja so se sprejela z velikim odobravanjem ter se mu je izrekla soglasna zahvala in zaupanje. Deželni poslanec dr. Kukovec je posebno grajal način pobiranja novega davka, vsled katerega bi kmet moral, ako proda sod vina, hoditi okrog finančnih uradov in bi izgubil s tem mnogo časa ter bi bil podvržen neprijetnemu nadzorstvu fi-

nančne straže. Dr. Kukovec je posebno povdarjal, da vinogradnikom ne bode pomagalo le to, če se naravnost novega davka obranijo, ampak da bodo morali na podlagi združitve iskati novih potov, da svoje pridelke spravijo lažje v denar. Priporočal je torej ustanovitev vinarne zadruge kakor se je v Celju ustanovila in ki bode okraju, če že čudežev ne bode delala, vsaj v tem oziru koristila, da bode širši svet seznanila z izvrstnim domačim pridelkom ter našla za oddajo domačega vina nov trg. Posebno ogorčenje se je izrazilo onim poslancem (klerikalcem), ki so z glasovanjem za nagodbo z Ogrsko vinogradnike tako kruto oškodovali. — Na shodu so govorili še župan Grahar, nadalje Šegula od Sv. Lovrenca v Sl. goricah, Miha Brenčič st. in ml. in dr. Fermevc. — Sprejela se je potem soglasno resolucija v smislu izvajanj govornikov. Pripomnimo, da smo iz poučenih krogov dobili zatrdilo, da bode pretečo nevarnost novega vinskega davka menda vendar mogoče odvrniti in bode to tembolj pričakovati, če se prizadeji interesi brez izjeme strank odločno izjavijo zoper nov davek. Zato je zelo potrebno, da občinski zastopi v smislu navodil „Narodneag Lista“ sklepajo prošnje in jih pošiljajo na mero-dajna mesta.

z Železnica Polzela - Vransko - Trojana-Domžale-Trst in „Stražina“ polemika. Znano je, da je mariborska „Straža“ jeden najneumnejših in najslabše informiranih listov pod božjim solncem. Priobčili smo minulo soboto dopis od uglednega moža domačina v Savinski dolini, kateri je zagovarjal stališče mnogih interesentov glede imenovane železnice, ki poznajo razmere in teren gotovo bolje kot „Str.“ skribifaksi z dr. Benkovičem vred. Dopisnik je jasno opisal težave pri gradnji ene in druge proge ter je došel do sklepa, da bi se dala železnica Polzela - Vransko - Trojana-Domžale-Ljubljana veliko poprej doseči, ker ni na tej progi toliko naravnih ovir ko varijanti čez Kamnik. Bila bi torej proga nad Domžale veliko cenejša, kar je gotovo vredno upoštevati. „Narodni Dnevnik“ se je postavil na pravilno stališče, da je priobčil to mnenje uglednega in praktičnega Savinčana. Ali v danem slučaju ne bi bilo bolje, ako bi dosegli vsaj to cenejo progo, če ne bi bilo denarja za neprimerno dražjo zvezo s Kamnikom? Kako pa „Straža“ v svoji neumnosti hoče kovati iz te zadeve kapital proti dr. Kukovcu, nam je neumevno. On se je vendar postavil na stališče, da je glavna stvar za nas Štajerce, da železnico čez Vransko v Ljubljano spleh dobimo, najsi že potem teče preko Kamnika ali Domžal. Glede tega se naj oglašijo Kranjci in pa oni činitelji, ki bodo za novo progo pri-spevali. Kako je, ljuba „Straža“? Ali ni pametneje molčati, če človek razmer ne pozna?

z Tako se dela! Srednještajerski Nemci, osobito Gradčani, napenajo vse sile, da bi se začela kmalu graditi železnica Gleisdorf - Hartberg. — Mesto Gradec se boji, da bi ga nova zveza vzhodnega Štajerja z Dunajem zelo oškodovala. Sedaj sta se že vršila v prilog novi železnici dva velikanska shoda v Gradcu in Hartbergu, predvčerajšnjim pa v Gleisdorfu. Sodelovali so nemški naprednjaki, klerikalci in socialisti. Kaj tacega pri nas Slovencih, ki smo že itak bogati in vplivni dovolj, seveda ni treba. Zato pa se tudi tako pridno gradijo nove železnice na Sp. Štajerju! To so blagodejne posledice farovške komande. Župniki in duhovniki sploh imajo namreč vsega dovolj in ne rabijo nobenih gosbodarskih pri-

dobitev, pač pa radi hujškajo in politizirajo. Saj imajo 24 ur na dan časa!

z Ozmečevega podpisa se vedno ni! „Straža“ se silno krega, da je „Sloga“ zahtevala podpisano izjavo g. župnika Ozmeča, da se ni na javnem shodu zavzemal za ptujskega peka Orniga — a Ozmečevega podpisa se vedno ni! Psovanje, dragi mariborski bratje, nič ne izda, kvečjemu kaže — slabo vest. Saj je res težko zagovarjati ta par nobile fratrum, Ozmeč-Orniga!

z V „diskuzijo“ na vseslovenskem delavskem shodu v Ljubljani, katerega so aranžirali minolo nedeljo klerikalci, je posegel po „Slovenčevem“ poročilu tudi neki Karba iz „Studenčic“ pri Mariboru. Ali je kaj povedal o glasovanju klerikalnih državnozbornih poslancev za — draginjo in pa o Koroščevem begu v štaj. deželnem zboru, ko je bilo treba javno pokazati, da je tudi on, deželni poslanec siromakov v Slov. goricah, katere osobito letos tlači beda in glad, za čenen kruh? Vse klerikalno delo za delavstvo ni nič drugega ko veliko — hinavstvo!

o Klerikalni deželni poslanci in židovski listi. Piše nam somišljenik: Nek klerikalni deželni poslanec ima v nemškutarskem gnjezdu dobro idočo gostilno, kamor zahajajo tudi napredni Slovenci, držeč se gesla, da ne podpirajo nemških gostilen. Pa gostilničarju in deželnemu poskancu očitno ni veliko do naprednih gostov. Na razpolago so namreč pri njem le klerikalni časopisi, ki zagovarjajo Jegličovo snovo preiskovanje zakonskega življenja, naprednega lista pa ta slovenski gostilničar ni hotel naročiti, veliko raje graško židovsko „Tagespost“. Bodemo naprednjaki to upoštevali in se spominjali tega dejstva takrat, ko bode gospod govoril zopet o svojem narodnjaštvu.

z Klerikalni obrekovalci pred sodnijo. Jutri v sredo bodo stali pred mariborsko poroto odgovorni urednik „Straže“ Cencič in pater Anzelin Murn iz Nazarja, dalje pa odgovorni urednik „Slov. Gosp.“ Rakovič in župnik Gomilšek zaradi obrekovanja in častikraje. Tokrat se ptički niso mogli izmuzati in se je posrečilo jim dostaviti pozive k razpravi. Imeli bodo torej priliko svoja obrekovanja pred sodnijo dokazati.

z Tatvina na sejmu. Danes dopoldne je nekdo v sejmski gnječi prerezal krog 11. ure žep posestniku Gaberščeku in mu je ukradel kakih 50 K. Za storilcem ni sledu. Je že skoro tipično, kako se na Andrejevem sejmu v Celju, ko imajo ljudje debelo obleko, da nič ne čutijo, krade.

o Iz Brežic. Dne 7. grudnia t. l. se vršijo tukaj občinske volitve. — Mestna občina je sestavila volilni imenik seveda tako, da na noben način ne bi bilo mogoče zmagati Slovincem v enem ali drugem razredu. Pričakovali smo, da bode okrajno glavarstvo našim proti popolnoma nepravilni sestavitvi volilnega imenika vložilim reklamacijam ugodilo. Referent okrajnega glavarstva, dobro znani baron Steeb je naše reklamacije kratkoma zavrnil ter, v splošnem sploh ni navedel nobenih razlogov, iz katerih se reklamacijam ne more ugoditi. Ne zapremo sicer veliko možnostim tega političnega uradnika, s to rešitvijo se je še pa prav posebno izkazal. Štiri mesece je tuhtal, kako bi rešil naše upravičene reklamacije, da se ne bi zameril brežiškim mestnim očetom, a ni našel razlogov. Skrbeli bomo ozir, smo že skrbeli, da bodo našli kje druge razloge za upravičeno rešitev naših reklamacij, pa tudi razloge, da se tega popolnoma nezmožnega uradnika prestavi iz Brežic ter dodeli kakemu uradu, kjer ne bode imel svojega referata. —

Slovenci v Brežicah smo sklenili z ozirom na to, se za sedaj ne udeležiti volitev, pač pa se je vložila pritožba na upravno sodišče, od katerega pričakujemo, da nam je pravičnejše, kakor okrajno glavarstvo v Brežicah in da se bodo izvršene volitve vsled te očitno nam storjene kravice itak razveljavile.

o Iz Brežic. Pri volitvah v osebno dohodninsko komisijo, ki so se vršile danes, so zmagali slovenski kandidati in se nemškutarji sploh niso udeležili volitev. Je bilo pač grozdje prekislo.

o Iz Brežic. Sliši se iz zanesljivih virov, da si namerava mesar Malus otvoriti podružnico v Dobovi. Ta ima pa na svojem lokalu le nemški napis. Želeti bi bilo, da bi Dobovčani le pod tem pogojem kupovali pri njem, ako si na dosedanji mesnici odstrani samonemški napis ter ga nadomesti s samoslovenskim.

z Imenovanje. Ker nam je včeraj vsled pomote v tiskarni odpadla jedna vrsta, je nastalo v notici o imenovanju g. Iv. Belleta kot ravnatelja in prejšnjega strok. učitelja na kmetijski šoli v Gorici, g. Jos. Zidanška kot strokovu učitelja na slov. kmet. šoli v Št. Jurju ob Juž. žel., nesporazumljenje, katero so cc. bralci gotovo tudi že sami popravili.

z Imenovan je za šolskega svetnika tudi vpokojeni bivši profesor na mariborski gimnaziji, Jurij Maier.

z Iz sodne službe. Graška „Tagespost“ naznanja novo zboljšanje napredovanja v službi za področje graškega nadsodišča. Ustanoviti se hoče 1 mesto dvornega svetnika in 9 mest svetnikov višjega deželnega sodišča. Ali imamo znova pričakovati kako ponižujoče preteriranje Slovencev?

z V pokoj stopi višji rudarski svetnik Alojz Janvus, vodja cinkarne v Gaberju pri Celju. — Namestnija je podelila A. Kaiserju v Celju koncesijo za stavbarstvo.

z Štirideset let že služi Južni železnici na Zidanem mostu delavec Alojz Stropnik. Lepo bi bilo od podjetja, da bi ga po zasluženju odlikovalo.

z V Vojniku je umrl 26. t. m. jeden najstarejših tržanov, Jakob Ahtik. Rojen je bil 1832 in je pohajal tedaj edino šolo — nemško. Čital pa je vse svoje življenje samo slovenske časopise in knjige. Živel je rezervirano in priprosto. Točno pa je bil ob priliki volitev v naši vrsti in to že tedaj, ko ni bilo še mnogo naših pripadnikov. Leta 1903 je na tistem praznoval zlato poroko s sedaj tudi že pokojno ženo. Izmed štirih sinov, ki so bili vsi vojaki, je jeden kmet v Vojniku, drugi kmet v Galiciji, tretji vodja posojilniškega urada v Kopru.

z Žganjarjeva smrt. Včeraj je umrl v Ljubecni pri Celju 35 let stari posestnik Gregl. Pred tednom se ga je tako napil, da je obležal. Zapušča ženo in dva otroka.

z Iz najbolj črnega brloga. V Koprivnici na Štajerskem, kamor se ni prodrli niti eden žarek napredne ideje, je tamošnji kaplan Gril najemnik lova. Minulo soboto je priredil s svojimi različnejšimi pristaši velik lov na zajce. Med povabljenimi lovci sta bila tudi neki Bračun, sin obč. predstojnika v Mrčnih selih in neki Oprešnik. Po „sijajnem“ lovu, ko so se ga „lovci“ v Peničevi gostilni na kaplanov račun dodobra natrkali, sta se omenjena še napotila v gostilno k Sajku in se tam grdo sprla. Bračun je prvi odšel iz gostilne; kmalu za njim se je odpravil tudi Oprešnik, a se je takoj povrnil in se zgrudil nezavesten, ker je bil od več svinčenk od zadej zadet. Dve, od katerih leži ena v črevesih, druga v pljučih, sta smrtonovarni. Bračuna so

zaprli. Oprešnika pa odpeljali v bolnišnico v Brežice. — O ti vzgledna mladina, te krščanske ljubezni so te gotovo učili gg. Hohnjec in tt. na socialnih kurzi!

v Prestavljena je prov. učiteljica gđc. Olga Serajnik od Sv. Lovrenca v Slov. goricah v Središče.

o Prestavljen je okr. zdravnik g. Riherd Gantner iz Konjic v Slovenji gradec.

v Sprememba v poštne okolihu. Kraja Velo in Brezno, obč. Sv. Krištof, ki sta spadala doslej pod poštni okoliš Rimske toplice, se pridružita poštne okolihu Laški trg, ozir. oddaji Sv. Jerdert. Kraj Levce, obč. Sv. Krištof, pa se obratno loči od Laškega trga in pridruži poštne okolihu Rimske toplice.

o V Št. Petru pod Sv. Gorami so po dolgoletnem prizadevanju in po tolikih prošnjah vendar jedenkrat dosegli, da se je premestila pošta iz oddaljenega Hrastja v živahno se razvijajoč Št. Peter sam. Saj je pa bil za to že skrajni čas in nujna potreba. — Prisrčna zahvala gre v tem oziru g. Černelču, županu šentpeterskemu, ki je žrtvoval trud in čas, da je podaril Šentpetranom tako lepo božičnico. — Jako želeti bi tudi bilo, da bi nam c. poštno ravnateljstvo v Gradcu pripomoglo do boljše poštne zveze in sicer s Podsredo. Dobivali bi potem pošto okoli 11. ure predpoldan, a ne, kakor dosedaj, šele ob 6. uri zvečer.

z Protestni shod zoper nameravani vinski davek se vrši v nedeljo 5. t. m. ob pol 3. uri pop. v Ivanjkovcih v gostilni gospe Kralj.

v Veleizdajski proces v Mariboru se je prelevil v — častno afero. Svoj čas veleizdaje obdolženi poročnik pri 47 pešp. Friderik Czerwenka toži sedaj gostilničarja Žigarta zaradi razžaljenja časti, ker je ta trdil, da bi se poročnik po lastni izjavi v slučaju vojne med Avstrijo in Italijo, boril za poslednjo. Poročnik pravi, da je le rekel, da se v slučaju vojne prvi ponudi kot vohun za Avstrijo. V tej tožbi se je že vršila jedna obravnava, ki se je pa preložila.

o Od Sv. Ožbalda ob Dravi se nam piše dne 26. nov.: Kakor se sliši, stegujejo že nemški učitelji roke po nadučiteljski službi v Št. Ožbaldu v Dravski dolini. Mesto še sicer ni razpisano, a zanimanje zanj je že v teku. Najbolj baje skrbi kapeljskega nadučitelja Widmoserja, kdo da bode dobil Št. Ožbald. Widmoser je branitelj nemških interesov na slovenski Kaplji. — Sedaj bi pa rad možak prišel bližje domačije svoje boljše polovice v puščavski fari, kjer so seveda sami Nemci; zato je že prosil za učiteljsko mesto na petrazredno ponemčevalnico v Št. Lovrenc nad Mariborom. (Dragi pa trdijo, da za to, ker ni za voditelja nadučitelja. Op. nr.) A mesta ni dobil in čaka torej, kedaj pride Št. Ožbald na vrsto. No, tega para še nam pa je ravno treba v Št. Ožbald! Opozorimo še danes mlajše narodno učiteljstvo, da se svoječasno zglesi za nadučiteljsko službo v Št. Ožbaldu.

Kranjske novice.

Zveza jugoslovanskih hranilnic bo imela svoj sedež v Ljubljani in pravila bodo sestavljena po vzoru češke zveze.

o Zločin v Trzinu. Lovec Eisenpart barona Borna je ustrelil v gozdu pri Trzinu iz neznanega vzroka 20 let starega sina posestnika Rožiča iz Begunj in ga je v gozdu zakopal. Štirinajst dni so iskali fanta, pa ga niso mogli najti, ker je bil izginil brez sledu. Po zadnjem deževju so ga pa našli visoko v gozdu zakopanega; dež je izpral z njega pesek in zemljo, da je molela mrtva roka izpod zemlje. —

Sum je takoj padel na Bornevega lovca, ki je imel zadevni dan službo v onem revirju. Lovčeva žena je prestrašena obstala orožnikom zločin svojega moža.

o Škofa so sili! Poroča se, da jo je škof Bonaventura v Trzinu zelo slabo izkupil. Nikdo ga baje ni šel sprejemati in celo ljudstvo se ni posebno brigalo za nja. Neverjetno pa je poročilo, da bi bil samo eden edini človek, neki čevljar, sprejel kleče njegov pastirski blagoslov.

o Župnik Bajec na Blokah mora biti čeden mož. Verojetno je, da se ljuti na napredne liste, a da imenom imenuje s prižnice naročnike in svoje ovčice poziva, da jih naj bojkotirajo, je zelo nesramno in predrzno. Kaj za take ljudi ni državnega pravdnika? Bojkot je bojkot, in če se tika osebnega občevanja, je še tem hujši. V srednjem veku je bila najhujša kazen za grešnika ta, da se je vernikom prepovedalo z njim občevati.

o Pri nemških realcih v Ljubljani se je vršila v nedeljo hišna preiskava in policija je zaplenila pri nekih sedmošolcih več nemških čepic, sabelj, nekih knjižic itd. Zadeva pride tudi pred sodišče.

o Pogozdovanje Krasa. Pri dež. vladi je v soboto zborovala komisija za pogozdovanje Krasa. Sklenila je, da vzame od Deklevovih dedičev v Postojni na deset let v zakup drevesnico, ki meri 4000 štirjaskih metrov; zakupnina znaša 400 K. Pri drevesnici so vodnjak, hlevi in hiša za čuvaja. Komisija je razveljavila prvotni sklep glede pogozdovanja pašnika Špile pri Postojni v toliko, da se pogozdi le 13 ha sveta in da se zavaruje nasad z zidom. Istotako se bode z zidom zavaroval nasad Žingarica pri Razdrtem. Dalje je sklenjeno, da se pogozdovanje sveta od Cola do Budanj nad državno cesto začasno ustavi. Ta zemljišča se bodo na željo lastnikov najprvo razdelila po agrarni komisiji in potem po potrebi nasadila. V zameno se bode pogozdilo do 13 ha sveta na Koku. — Tudi posestniki iz Budanj so ponudili 24 ha in posestniki iz šturij 9 ha za pogozdovanje. Pri vasi Peteline pa se bode pogozdilo že nad 7 ha z jelšami in pri Orehku je tudi določenega nad 18 ha sveta na pogozdovanje. Tako je upati s časom uspeha.

Koroške novice.

a Koroška sekcija zveze industrijalcev v Avstriji priredi v nedeljo, 5. decembra ob 10. uri predpoldan predavanje v sejni dvorani koroške trg. in obrtne zbornice v Celovcu. Govoril bo generalni tajnik dr. Weiß von Wellenstein o „davčnih predlogah vlade.“

a Legat sulferajnu. Posestnik Tomaž Pichler, ki je dne 17. t. m. v Borovljah umrl, je sulferajnu naklonil 800 kron.

a Električni tok je ubil delavca v petek, dne 26. t. m. ob 6. uri zjutraj v Meži. Po nesreči je prišel 19 let stari Filip Liebzig v dotiko z električnim vodom in pomoč tovarišev kakor tudi trud prevaljskega zdravnika je bil zastoj.

a Schillerjeva slavnost v Celovcu je vrgla zopet za „Südmarko“ lepih kron. Celovski gimnazijci so priredili dne 5., 12. in 14. t. m. na odru mestnega gledališča par predstav, ki so dale čistega prebitka 326 K 46 vin. Od te svote pripade 200 K podpor-nemu dijaškemu društvu na državni gimnaziji in „Südmarki“ 126 46 K.

a To bode vendar pomagalo. „Straža“ poroča, da sta bila ona dva moža v Spodnjem Dravogradu, ki jih je nemški železniški uradnik nahrnil in jima grozil, da se jima bo zgodilo

po celovškem receptu, ako nočeta govoriti nemški — celovski odvetnik Breje in poslanec Grafenauer. Ta dva bodeta vendar potrebno ukrenila, ko sta začutila nesramnost na sebi.

Primorske novice.

a **Stavkujoče žene.** V tvornici za sardine tvrdke Giovanni Depangher & Ko v Kopru so začele delavke stavkati. Vodstvo tvornice je tako nesramno, da jim dava na uro — 12 vinarjev mezde. Ko so torej nekatere zahtevale, da bi se jim bolje plačevalo, so jim prošnjo odbili; delavke so pa na to začele stavkati in vsi delavci so jim sledili. Sedaj opravljajo njihov posel okoličani.

a **Telovadno društvo „Eintracht“** v Trstu je začelo v soboto zbirati med svojimi člani za Roseggerjev fond in že prvi dan so nabrali 1000 K.

a **Rokoborci v Trstu** so pač bolj podobni pretepačem kakor atletom. Vsak dan, ko davajo predstave v „Politeama“, se skoro pripeti kak škandal. Pred par dnevi sta se dva začela metati, v soboto pa je Anglež Belling Belgijca Steursa tako zdelal, da se je ta onesvestil in so ga morali poveriti zdravniški pomoči.

Slovanski zapiski.

a **Marijaviti** imajo na Ruskem sedaj 61 občin in 160.000 pristašev.

a **Moskovsko društvo slovanske kulture** je priredilo v nedeljo shod, ki je bil izborno obiskav. Pogodin je govoril o svojih potovanjih po slovanskih krajih. Žel je veliko hvale.

a **„Narodi v Rusiji“.** Pod tem naslovom začne izdavat založništvo Granat a spolek veliko enciklopedijsko delo, katerega prva serija bo posvečena Ukrajini. Obsegalo bo celo delo zgodovino, književnost, narodopis, zemljepis, statistiko, politično situacijo in narodnostne razmere narodov v Rusiji.

Po svetu.

a **Pruska policija.** Potnika Maschkeja v Driesen-Vördamerju je policija obsodila na 5 mark globe, ker je na cesti strašno glasno kihnil in s tem baje zmotil javni mir. Ko se je Maschke nato pritožil, je sodišče odločilo, da človek, če že res drugače ne gre, že sme na ves glas kihniti.

a **Iz maturitetne naloge.** Nekje so dobili pri zrelostnem izpitu zelo patriotično nalogo iz slovenščine. Eden kandidat je pisal sledeče: „Da je bil cesar Maksimilijan eden izmed največjih in najboljših vladarjev avstrijskih, kaže dejstvo, da je bila za njegove vlade odkrita Amerika in iznajden smodnik.“

a **Čisto švabsko.** Tale zgodba se poroča iz Švabskega: V neki vasi sodnega okraja Tübingen je beračil neki potepuh in orožnik, ki je pa bil slučajno v civilni obleki, ga je zasačil. Prijel ga je sicer, a gotovo je, da svojem neuniformiranemu ugledu ni dovolj zaupal, kajti gnal je potepuha samo do svojega stanovanja, kjer mu je zapovedal, da ga naj čaka, dokler sam ne obleče uniforme. Nato se je žendarm hlastno oblekel, a ko je prišel zopet na svetlo, ni bilo berača nikjer. Pa res ni imel pred civilistom nobenega respektu.

a **Na Nemškem se krade vse povprek.** Čudne reči se lahko sedaj slišijo pri pravdi o ladijedelnih v Stettinu. Neverjetno je, kake vsote in reči so pokradli uradniki. V Gladenbecku so pa uradniki ponarejali plačilne listine za radarje in so tako podjetje oškodovali za več milijonov.

a **Aeronavti v Egiptu.** Prihodnje leto se bodo v Heliopolisu pri Kahiri vršili poizkusi z letalnimi stroji. Francozki aeroklub je obljubil 200.000 frankov premije. Latham in Leblanc sta že obljubila se udeležiti tekme.

a **Dragocena svetilka ukradena.** V Smirni (Mala Azija) je bila ukradena iz starodavnega samostana plesočih derišev več sto let stara, z biseri posuta svetilka, vredna dva miliona frankov. Storilci so neznani.

a **Najstarejši avstrijski župan** je umrl v Bludencu na Tirolskem. Pisal se je Jožef Wolf in je opravljal svoj posel več kakor petdeset let.

a **Dinamit je ubil 5 delavcev.** Pri gradnji železnice se je pri Čačku na Srbskem zgodila velika nesreča. Radi neprevidnosti sa je raztreščila dinamitna patrona, namenjena za razstreljevanje pečin, in je ubila pet delavcev, dočim jih je več ranjenih.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Državni zbor.

a **Dunaj, 30. nov.** Predsednik dr. Pattai je otvoril današnjo sejo ob pol 11. dopoldne. K razpravi pride nujni predlog posl. Düricha, Kalina in Tomáška glede manjšinskih šol. — Vlada se poziva, naj predloži v najkrajšem času zakonsko osnovo o ustanovitvi, organizaciji, nadzorstvu in stroških za manjšinske šole. — Volitve v odsek za naše gospodarske razmere z Ogrsko in narodnostni odsek so odpadle, ker še niso vse stranke imenovale svojih kandidatov.

a **Dunaj, 30. nov.** „Nemškonacionalna Korespond.“ poroča, da je izvrševalni odbor nemškonaprednih strank sklenil glasovati proti nujnem predlogu za manjšinske šole. O sklepu je takoj obvestil kršč. socialce. Potem se je ukvarjal s kandidaturami za nacionalni odsek.

Današnja seja „Slov. jednote.“

a **Dunaj, 30. nov.** Danes popoldne se bode posvetovala parlamentarna komisija v „Slovanski jednoti“ o položaju. Debatiralo se bode o vprašanju, ali se umaknejo nujni predlogi ali ne z drugimi besedami, če se opusti tih odpor proti razpravi o začasnem proračunu ali ne. Ako se odloči večina, da opusti obstrukcijo, potem iztopijo češki radikalci in poslanci moravske ljudske stranke pod vodstvom dr. Stranskega iz Slov. jednote.

Ogrska kriza.

a **Budimpešta, 30. nov.** Vsi listi konstatirajo, da ni imela audijenca grofa Tisze nobenega rezultata. Te dni se vrši seja ministerskega sveta zaradi stališča k sedanjemu polit. položaju. „Pester Lloyd“ pravi, da je politični položaj kratkoma nevdržljiv; vsa poročila o bodočem kabinetu so bila neresnična. Sedaj so nastale velike difference tudi med ministri samimi.

Nadporočnik Hofrichter.

a **Dunaj, 30. nov.** Danes ob pol 9. uri dop. so peljali Hofrichterja iz zapore pred stotnika auditorja Jaroslav Kunca. Hofrichter je pri zaslišanju vstrajal pri svoji prejšnji trditvi, namreč, da cela vrsta slučajno med seboj zapletenih dogodkov priča proti njemu. Na Dunaj so pripeljali tudi onega častniškega slugo, kateri je pri nekem drogeristu kupoval za nekega častnika cijankali, a ga ni dobil, češ, da mora prinesiti privoljenje politične oblasti. Sedaj hočejo dognati, ali je Hofrichter poslal slugo po cijankali ali ne.

Različne novice.

a **Monakovo, 30. nov.** Tu je umrl princ Karl Teodor po 8 tedenski bolezni.

Tržne cene.

29. novembra.

a **Dunaj.** Poljedelska borza: Notacije iz Amerike in milejše vreme so storile, da je tendenca trudnejša. — Tudi konzum ni bil zadovoljiv. Pšenica je bila pri malem prometu za 5 vin. višja. Rž je bila slaba, ječmen neizpremenjen, koruza mlohava in oves miren.

a **Sladkor.** Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 35'25 do K 36'—, za

juli-avgust K 34³/₈ do K 36³/₈. Tendence: uporna.

a **Sladkor, Praga.** Surovi sladkor prompt K 28'85, nova kampanja kron 24'85. — Tendence mirna. Vreme: kalno.

a **Budimpešta.** Svinjad: ogrske stare, težke do 144 vin. mlade težke 153 do 155 vin., mlade, srednje 153 do 155 v, mlade, lahke 146—155 vin. zaloga 22.624 komadov. Prignano 603 komadov, odgnano 271. Ostalo torej 22.956 komadov. Tendence mirna.

a **Budimpešta.** Pšenica za april K 13'90, pšenica za oktober K 11'71, rž za april 10'07, oves za april 7'54, koruza za maj 6'69, ogrščica za avgust 13'40: Tendence lena, promet 12.000 stotov. Ponude zmerne, efektivna pšenica 5. vin. nižja, drugo mirneje. Veselje kupiti tudi zmerno. Vreme lepo, mrzlo.

Srčno zahvalo

vsem, ki so ob priliki smrti in pogreba našega milega očeta, oziroma starega očeta

Jakoba Ahtika

tržana vojniškega

skazali zadnjo ljubav njemu, nam pa tolažilno prijaznost! Hvaležni smo vsem svečeniškim in lajiškim udeležencem. V Vojniku, Galiciji in Kopru, dne 29. listopada 1909. Sinoči vnuki in vnukinje.

Proda ali tudi v najem se da

hiša [vila]

pri Ljubljani; v isti se nahaja dobro idoča trgovina ter jako ugoden kraj za prodajo vina na debelo. Odda se le spretnemu trgovcu. — Pojasnila daje **J. Bevc**, gostilničar v Ljubljani. 575 3-1

Stiskalnica

(preša)

za mrvo, še prav malo rabljena, z vozom vred je na prodaj pri

Karl Cimperšek, trgovec v Sevnici ob Savi.

571 3-1

Premestitev obrti.

M. Kolšek, čevljar v Celju

naznanja, da premesti s 1. dec. t. l. svojo obrt iz Graške ceste v novo posojilnično hišo na Ringu.

Stanovanje

v lepi legi v prvem nadstropju, s 3 sobami, predsobo in drugimi pritliklinami v Pahernikovi hiši v Karolinski ulici šte. 11 **se odda.** Pogoje je izvedeti pri upravitelju notarskem kandidatu g. **Milanu Detičku** v hiši sami ali v pisarni g. notarja Detička.

Priporoča se!

ANTON ŠARC

= v Ljubljani =

sv. Petra cesta šte. 8

pri nakupu platna, prtov, prtičev itd., bombaževinastega blaga, švicarskih vezil.

Opreme za neveste

perilo za gospe in gospode se izdeluje doma in po meri. Cene nizke. Blago dobro.

Pralnica in svetilniškalnica v Kolodvorskih ulicah 8.

Sukna

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v **Humpolcu**

na Češkem.

— Vzorci franko. —

